

voljen je ljutomerski trgovec Alojzij Veršič. Ta mož je zelo na sebe ponosen, se nosi kakor kakšen plemenitaš, pod klobukom pa nima veliko! Na primer: Pred kratkim je poslal neko pismo gospodu Rosenbergu, da bi mu je iz mažarskega na slovenski jezik prestavil. Gospod Rosenberg pogleda pismo in pravi, da je pismo itak slovensko, ne pa mažarsko, tedaj ga tudi ni treba prestavljati. Se pač vidi, da gospod načelnik še brati ne ve, pisati najbrž pa še manje.

Iz Pragerskega. Pač malo število izmed bralcev „Štajerca“ se bode našlo, katerim ne bi bila znana naša postaja in bližnja okolica Pragersko. Ravno v zadnjem času se je začel naš kraj kaj hvalevredno razvijati in to imamo najbolj temu zahvaliti, da tukaj živimo sicer Nemci in Slovenci, toda, da se vsaj ne črtimo tako, kakor po drugih krajih. Ravno to je dokazala veselica, vršeča se dne 20. p. m. popoldan v vrtu gospoda Trösterja. Korist cele veselice se je določil za olepšanje Pragerskega ter Spodnje Polskave, do katere mislijo narediti peš pot, da si sploh delavci ter drugi stanovi olajšajo breme, posebno v deževnem času, ker se cesta vleče tako daleč na okrog. Za občni korist res hvalevredno delovanje! Veselice smo se vdeležili Nemci in Slovenci, bila je toraj sicer razlika med narodi in jeziki, a radovali smo se vsi skupaj kot bratje. Kot jasen dokaz je bila ta veselica za to, da je pač povsod veselje doma, kjer ni hujskačev v dolgih črnih suknjah zraven. Zares vredno je, da izustimo vsem tistim častitko, kojih zasluga je bila ta ljudska veselica. Vsa čast in slava našemu tukajšnjemu vodji pošte, vodji postaje Pragersko in veleposestniku Steinklauberju, kateri vsi so se veliko trudili za prospev te veselice. Konečno zahvaljujemo vse sotrudnike iz dna naših src, sploh vse, kateri so se veselice vdeležili in to v naš prid glede omenjenega pota: Več delavcev.

Iz Koroškega. (H u j s k a r i j a.) Ves čas smo živeli na Koroškem Slovenci in Nemci v slogi. Naš mir so k večjemu kalili nekateri mladi kaplančki. Sedaj pa smo dobili tudi mi takega dohtarčka, kakor jih je več na Štajerskem, kateremu ni za mir. To je znani dohtar B r e j c v Celovcu. No Brejc, ne misli, da smo mi na Štajerskem doma, in da se bomo mi Korošči tudi pustili od dohtarja tako za nos voditi, kakor se to pustijo kmetje na Štajerskem od svojih dohtarskih prvakov. Brejc daj mir, drugače pride ojstra in huda krtača! Več kmetov.

Razne stvari.

Nekaj o porabi tehtnic (vag) za mošt. Že delj časa so v naših krajih v porabi takozvane tehtnice (vage) za mošt. Navadno se kupujejo takozvane tehtnice iz Klošterneuburga. Š temi se določi, koliko procentov sladkosti ima ta ali oni mošt in po teh procentih se določi njegova cena. Pri taki določbi se pa kaj mnogokrat storijo pogrški, kateri pa se kaj lahko zabranijo. Nikakor se namreč ne da natančno določiti, koliko procentov sladkosti ima mošt, ako se na primer v njem nahajajo take snovi, katere

se še niso razpustile ali pa na primer mehurčki zraka ali kakega plina. V tem oziru se največkrat od naših kmetov greši. Toraj ne tehtaj nikdar mošta, ko je pritekkel od preše in še je popolnoma kaln, ker dobiš v takem slučaju vedno višjo stopnjo procentov sladkosti, kakor jo ima mošt v resnici. Treba je, da spraviš taki mošt poprej v kako steklenico in da počakaš, dokler se je vsedel. Potem odlij ta mošt v drugo posodo in sicer tako varno, da ne bodeš vlil droži z njim vred. Sedaj še le ga smeš tehtati. Jagode, potem vse drugo, kar morda plava na površju, moraš poprej odstraniti. Mošt, kateri teče v različnih časih iz stikalnice (preše) ima tudi popolnoma različne procente sladkosti, toraj moraš tehtati nekaj mošta, kateri je najprvič in nekaj takega, ki je potem in slednjič tekel iz stikalnice. Še le, ko si vse te različne mošte dobro premešal, jih tehtaj. — Veliko upliva na tehtanje ima tudi vročina tehtane tekočine. Mošt naj bi imel pri tehtanju tisto stopinjo vročine, za katero je tehtnica (vaga) urejena. Največkrat je to 14 gradov toplote po Reamurju. Vsaka tehtnica, katera je umazana, ne kaže dobro. Tehtnica se mora toraj pred porabo dobro oznažiti in to se zgodi najložje, ako jo obrišeš z kako mehko mokro cunjjo. Tehtnice, na katerih so zaznamovani procenti preveč blizu eden drugega niso posebno dobre, ker se ne da natančno določiti, je li se je do te ali druge črte tehtnica v moštu pogreznila. Največ razlik glede dosežnih procentov sladkosti se pa povzroči s tem, da navadno prodajalec tehta svoj mošt poprej ko je začel vreti, kupec pa še le poznej, ko se je vretje pričelo. Kar se tiče tega, treba ti je, da tehtaš mošt koliko megoče svež (friški), poprej, ko je začel vreti. Med vretjo se namreč mnogo sladkorja, kateri je bil v moštu, zgubi. Popolnoma nepravilno je toraj, ako se določijo procenti sladkosti tedaj, ko mošt vre. Vso tehtanje pa je popolnoma zastonj, ako tehtnica ni pravilna in to se pri tehtnicah kaj mnogokrat lahko opazuje. Dokazalo se je že v mnogih slučajih, da so se pri tehtanju vsled nepravilne tehtnice napravili gogreški nad 9 procentov. Seveda se taki pogrški vsakokrat nikakor ne povzročijo, toda manjši pa vsikdar, ako je tehtnica le količkaj nepravilna.

Nasadi pod steklom (glažem). Blizu Frankobroda ima neki Vollmar nasade, ki so pod steklom (glažem) in kateri obsegajo 3 orale (joh) zemlje. Najzanimivejši pa je med njimi vinograd. Isti je 80 metrov dolg in 10 metrov širok ter 5 metrov visok. V vinogradu raste sicer samo 120 trt, a te so tako razraščene in tako pazno vzgojene, da rodijo več grozdja, kakor pa vinograd na prostem, kateri meri par oralov (joh). Nasadi so razsvetljeni in greti z elektriko. Trte so bile visoko obložene s prekrasnimi grozdi. Grozdje muškateleca tehta 3 — 4 funte.

Nekaj od naše dače. V letu 1897 se je plačalo v naši državi 156 milijonov 743 tisoč 388 goldinarjev dače. Od te ogromne svote je porabilo naše vojaštvo samo 151 milijonov 642 tisoč 488 goldinarjev. Vsaki infanterist velja na leto 221 goldinarjev, vsaki artilerist 348 goldinarjev, vsaki kavalerist (konjenik) 408

Vsak vojak od trena 500 gld. Od leta 1896 do 1897 smo imeli 1437 višjih oficirjev, kateri so bili v službi in 2644 višjih oficirjev, kateri so uživali vojaške penzije. — Na nižjem Avstrijskem plača vsak človek na leto 48 gld. 20 kr. dače (pre) na Gornjem Avstrijskem in Solnograškem 56 gld. 56 kr., na Češkem 22 gld. 70 kr., na Štajerskem in Koroškem 17 gld. 90 kr., na Tirolskem 20 gld. 20 kr., na Kanjskem in v Dalmaciji 11 gld. 30 kr., v Galiciji pa samo 9 gld. 30 kr.

Državni zbor je sklican na dan 12. novembra.

Vojaški program Ogrrov. Vladna stranka na Ogrskem se je dogovorila za naslednji vojaški program: 1) Ogrski oficirji se morajo premeniti k ogrskim polkom; 2) Emblemi (znamenja) se morajo tako prenašati, da dobi izraza *državna in narodna prednost* madžarov; 3) vojaške šole na Ogrskem se tako uravnavajo, da se bodejo nekateri predmeti poučevali v madžarskem jeziku; 4) Grb na pečatih bodi tak, da poleg avstrijskega grba tudi ogrski; 5) Navadni jeziki vojaških sodišč ostane nemščina in sodba razglasi v nemškem jeziku in sicer le v imenu Njegovega Veličanstva cesarja — zavorniki pa lahko govorijo madžarski; 6) službeni jeziki ostane nemščina in tudi velevanje ostane nemško.

Zopet polom v konzumu. Konzumno društvo pri nas pri Tržiču je dogospodarilo in se nahaja na seznamu uradnega lista v likvidaciji. Tako pada list v likvidacijo, podjetje za podjetjem klerikalne stranke pa se rakom žvižgat. Za koliko je že oškodovano naše ljudstvo, koliko zdražbe in sovraštva je moralo trpeti, a vendar še se ni spametovalo.

Dobri vzgledi poboljšajo slabe navade. Iz okraja Vid na Koroškem se javi sledeča zanimiva dogodba: Na sejmu pri Sv. Vidu je bil tudi med drugimi različnimi zanimivimi predstavami neki muzej, kjer so se kazale različne osebe, napravljene iz voska. Med temi muzeju je bil tudi tako zvani kabinet za odločene ljudi, ker bi se mogoče drugače mladina poprijela. Neki kmetič si vse do dobrega ogleda in se ravno vstopiti tudi v imenovani kabinet, ker ga je mikalo videti tudi kaj je v njem. Kar naenkrat ga prime neki župnik za rokav in mu razloži, da je to nevarno, ako stopi v ta kabinet. Kmetič se prestraši in odide. A vendar mu ni dalo miru in šel je še enkrat v muzej in si rešil vstopnico v „pregrešni“ kabinet. Toda kako se začudi, ko najde v njem imenovanega župnika, kateri je gledal z zadovoljnim obrazom „pregrešne“ reči. — Tako brani v obče družbo ljudstvu to, kar pa vendar smatra za sebe nesobnega. Seveda njej naj bi bilo vse dovoljeno, vendar ni! —

Nekaj o novem papežu Piju X. Papež Pij X. je večkrat pokazal, da noče ničesar vedeti o zastaranih navadah v vaticanu. Med takimi starinami je tudi običaj, da se pri papežu ni smel nihče vnesti. Papež je papež pozval, naj sede, ta je bil tudi stemenovan za kardinala. Nedavno je sprejel papež Pij X. več starih menihov. Povabil jih je takoj, naj

sedejo. Stari kutarji so se zelo prestrašili, misleč, da postanejo vsi kardinali in se niso upali sestiti, še na ponovljeni poziv ne. Šele, ko se je papež malo razjezil ter rekel: „Ali naj vam prinesem sam stole?“, so kutarji plašno posedli. Kardinalskih klobukov seveda niso dobili, toda papež je stem zopet pokazal, kako ljubeznjiv mož je.

Zunanje novice.

Grozni zločin. Na Ogrskem se je neki Prokaj zaljubil v svojo mačeho. Mačeha mu je ljubezen tudi vračala. Velika zapreka v tej grešni ljubezni je bil stari Prokaj. Sin in mačeha oziroma žena sta vsled tega sklenila starega usmrtiti. Ko je oče spal, ga je sin zadušil, potem ga je na stropu strehe obesil, da bi ljudje mislili, da se je starec sam obesil. Pozneje pa se je temu zverinskemu sinu vendar vest obudila ter se je sam javil orožnikom. Mačeho so tudi zaprli.

Otroke je morila. V Hamburgu je prišla te dni policija neko Wiese, katera je kot babica (hebamka) imela navadno več nezakonskih otrok na hrani in stanovanju in o kateri se je govorilo, da mori otroke. Sedaj se ji je skoraj popolnoma dokazalo, da je zverinska žena umorila 5 otrok, med temi tudi enega svoje hčeri. Truplja je zažgala v peči. Nezakonski materi je rekla navadno, da bode otroka poslala v London, kjer ga hoče neka bogata rodbina vzeti za svojega.

Trije bratje usmrtjeni. Bratje Wilis, Friderik in Burton v Danemori v Ameriki so ubili pred kratkim svojega bogatega strica in ga oropali. Obsojeni so bili vsi trije k smrti in sicer, kakor je to navada v Ameriki k smrti z električno. Dne 30. preteklega meseca so bili usmrtjeni in sicer vsi trije zaporedi. Sodnija jim je dovolila, naj sami odločijo, kateri bode šel prvi v smrt. Na prošnjo mlajših dveh bratov je šel starejši Wilis prvi v sobo, v kateri so ga usmrtili, kmalu za njim sta mu sledila brata. Od bratov še ni bil nobeden trideset let star.

Triletni ljudožerec. V nekem mestecu na Italijanskem se je nedavno zgodilo nekaj groznega. Neka žena je pustila doma triletnega sinka in 9 mesečno hčer sama. Ko se je vrnila, pokaže se ji grozen prizor. Triletni deček je odjedel sestrici ušesa, ustnici in lici. Mala je grozno kričala, a deček je hlastno grizel in požiral. Deklica je par ur na to v bolnišnici umrla.

Otrok z repom. Nekim angleškim starišem se je rodil nedavno otrok z repom. Zdravnik Chatlerton piše v tem slučaju: Dete ima pravi pravcati rep. Rep je dolg tri decimetre, pokrit z kožo, ter se preigiblje. Predlagal sem starišem, naj dajo odstraniti rep, toda niso niti hoteli o tem ničesar slišati, ker pričakujejo, da jim bode otrok še prinesel veliko bogastvo.

Nemiri na Hrvaškem. Dne 6. t. m. se je izrekla sodba o vseh tistih, kateri so pred kratkim povzročili nemire v Glogovnici. Sodnijsko preiskovanje je trpelo tri tedne. Obtoženih je bilo 116 oseb. Od teh je bilo obsojenih 54 oseb na eno do šestmesečno ječo.